

und folgenderweise wiedergegeben werden kann: „c-c-c-c-c; tz-tz-tz-tz-tz; cin-cn-cn-cn-cn“. Diese Stimme hört man meist in der Nähe des Nestes. Wenn ich z. B. in einem Gebüsch dieses Gezirpe hörte und der Stimme folgte, fand ich sicher das Nest. Diese Stimme wird manchmal auch während der Paarung gehört, ich hörte sie aber auch als Schlussstrophe des Vorgesanges, statt dem bekannten „li li li li“. Ob diese Stimme bloss das ♂ hören lässt, oder auch das ♀, entsieht sich bisher meiner Beobachtung.

KOLOMAN WARGA.

Kócsagvédelem — Természetvédelem.

1923/24. évi jelentés.

Irta: SCHENK JAKAB.

Az Aquila 1922. évfolyamának 29. lapján kezdtem meg a beszámolót arról, hogy a bel- és külföldi madárbarátok által a magyar kócsag- és általában madár- és természetvédelem céljaira áldozott adományokat hová fordítottuk, milyen intézkedéseket tettünk és milyen eredményeket értünk el azokkal. Jelen közlemény ennek az első beszámolónak a folytatása. Első helyen említem talán az újabb adományokat, hogy az alább részletezendő eredményeket a rendelkezésre álló anyagi eszközökhöz hozzámérni lehessen.

Újabb adományok. Az adományok terén ezuttal is a *Nederlandsche Vereeniging tot Bescherming van Vogels* vezet, amely 1923 május 30-án 60 holl. forintot és 1923. december 20-án 100 hollandi forintot, továbbá 139.700 magyar koronára beváltott különböző szelvényeket adományozott. A belföldi gyűjtéshez idősorrendben Dr. TARJÁN TIBOR 2.000, STOLL ERNŐ 500, UITZ JÓZSEF 800, Dr. BERZSENYI ZOLTÁN 100.000 és HORVÁTH LÁSZLÓ 5.000 koronával járultak hozzá.

Fogadják mindnyájan, elsősorban nemesszivü hollandi barátaink a szent cél érdekében tanusított áldozatkészségükért hálás köszönetünket. Hiszen nekünk magyaroknak utóvégre is kötelességünk pusztuló madárvilágunk védelme céljából áldozatokat hozni, amint a hollandusoknak is kötelességük a maguk madárvilágának a védelme. Ennek becsületesen megis felelnek, sőt módot találnak arra is, hogy a szorult helyzetben levő magyar madárbarátok helyett is adakozzanak. Különösen nagy hálával tartozunk DRIJVER J. urnak, a Hollandi Madárvédő Egyesület titkárának, aki főmozgatója a Hollandiában megindított kócsagvédelmi akciának és gyűjtésnek.

Hálás köszönettel kell itt megemlékeznünk arról, hogy intézetünk régi barátja R. B. LODGE ur Angliában is szerette volna megindítani

a kócsagvédelemre vonatkozó gyűjtést, de nemes szándéka nem sikerült. Az intézet részéről Amerikában kezdeményezett akcióról alább lesz szó. Nem rekriminálásképpen, csak tényként említjük az intézet részéről a TÉBE-nél és két előkelő társadalmi egyesületünknel megkísérelt gyűjtés sikertelenségét. Szóvá kell ezt tennünk külföldi barátainkra való tekintettel annak a dokumentálására, hogy megtettük kötelességünket és nemcsak a külföldtől és kizárólag holland barátainktól várjuk a segítséget, hanem a hazai tehetősebb rétegek áldozatkészségét is igénybe veendőnek tartottuk. Az adakozáshoz azonban nemcsak nemes valuta, hanem nemes sziv is kell.

Az eddig befolyt összegek hovaforditására vonatkozó beszámolót igen rövidre foghatom, amennyiben jutalmazásokra 30,000 koronát, őrzésekre pedig 757.680 koronát adtunk ki. A közelebbi jövőre az őrzési és jutalmazási díjak még biztosítva vannak, mert erre a célra a rendelkezésre álló nemes valuták közelítőleg 5 millió korona értéket képviselnek. Ezt az összeget a „qui habet tempus, habet vitam“ elve szerint, vagyis lehető takarékosággal kezeljük s reméljük, hogy kitart addig, amíg sikerül a magyar kócsag- és természetvédelmet más uton módon is és remélhetőleg véglegesen rendezni és biztosítani.

Ezt a célt a készülöben levő természetvédelmi törvény útján reméljük elérhetni s ezen az uton jelentős lépést jelent az.

Értekezlet a természetvédelmi törvényjavaslat ügyében. Ez a nagyjelentőségű értekezlet 1924. február 24-én folyt le a M. kir. Földmívelésügyi Miniszteriumban KAÁN KÁROLY h. államtitkár kezdeményezésére és elnöklete alatt, az összes tudományos intézetek, közigazgatási hatóságok és érdekelt társadalmi alakulatok részvételével. Miután itt az alapelvekre nézve egyöntetű megállapodás jött létre, már csak a törvény kodifikálása van hátra s ezért remélhetőleg már a legközelebbi évfolyamban hirt adhatunk a magyar természetvédelmi törvény megalkotásáról, sőt talán életbeléptetéséről is. Ezzel a törvénnyel kapcsolatban talán sikerül majd egyes területeket, mint Nemzeti Parkokat, a Magyar Állam tulajdonába juttatni, vagy legalább is állami alkalmazottakkal őriztetni. E sorok írója ezen az értekezleten azt indítványozta, hogy kérjék el az utolsó kócsagtelepet a birtokostól, herceg FESTETICH TASZILÓTÓL a vagyonváltság és a földreformmal kapcsolatosan leadandó földek fejében, hogy abból az első Nemzeti Park létesüljön.

A készülöben levő természetvédelmi törvénnyel együtt esedékessé válik majd a régi vadászati és madárvédelmi törvény revíziója is, hogy valamennyi egyöntetű eljárást tartalmazzon úgy a védelem, mint pedig a végrehajtás módjait illetőleg. A végrehajtásra nézve számolni kell azzal, hogy a legjobb intenciókkal és a legnagyobb körültekintéssel megalkotott madárvédelmi törvény is majdnem hatástalan marad, ha nem történik

gondoskodás annak végrehajtásáról. Régi tapasztalat, hogy valamely törvény végrehajtását legjobban biztosíthatják a társadalmi egyesületek — a mi esetünkben a madárvédelmi egyesületek — amire valósággal iskolapéldát nyújt az északamerikai „National Association of Audubon Societies“. Dacára a terv elé tornyosuló rengeteg akadálnak és nehézségnek, most már mindent meg kell tennünk, hogy végre megalakulhasson.

A Magyar Madárvédő Egyesület. A nagyközönség körében majd az ősz folyamán indítjuk meg a propagandát, régi kedves megfigyelőinket pedig már most értesítjük erről a tervünkről, hogy egyrészt erre vonatkozó nézeteiket és tanácsaikat idején közölhessék velünk, másrészt hogy mindenki a maga körében híveket szerezhessen. Még nem döntöttünk arra nézve, hogy rendes évi tagdíj, vagy pedig önkéntes adakozás legyen-e ennek az Egyesületnek az anyagi alapja. Utóbbi esetben olyan tagjaink is lehetnének, akik semmiféle tagdíjat nem fizetnének, de mint az Egyesület tagjai erkölcsi támogatásban részesítenék azt és a madárvédelem ügyét természetesen éppen olyan buzgósággal szolgálhatnák, mint azok a tagok, akik anyagilag is támogatnák azt. Legjobban szeretttük volna mindezeket a kérdéseket egy Budapesten összehívandó értekezleten megbeszélni, de erre sajnos kevés kilátás van. Mindezekre a kérdésekre nézve várjuk megfigyelőink hozzászólását.

A Magyar Madárvédő Egyesület megalakulását a belső helyzeten kívül a nemzetközi is sürgeti. PEARSON T. GILBERT az említett „National Association of Audubon Societies“ elnökének kezdeményezésére és elnöklése alatt megalakult.

A Nemzetközi Madárvédelmi Bizottság. PEARSON T. GILBERT-tel a magyar kócsagvédelem céljaira való gyűjtőakció révén szerzett összeköttetést az intézet s mikor ennek révén megtudta, hogy itt intenzív madárvédelem folyik, a párisi természetvédelmi kongresszusról jövet 1923 június 9-én személyesen is meglátogatta az intézetet, hogy megnyerje Magyarországon madárvédő köreit is a Nemzetközi Madárvédelmi Bizottságban való részvételre. Ismertette ennek a bizottságnak az alább közlendő működési tervzetét és fölszólította az intézet szakembereit, hogy vegyenek részt a bizottság működésében, de lehetőleg *társadalmi alakulat* keretében és nyerjék meg a többi magyarországi hasonló célu intézmény hozzájárulását is, aztán ezekből alakítsák meg a *magyarországi szakosztályt*.

PEARSON ez alkalommal a megalakítandó Madárvédő Egyesület céljaira átadta a részére hivatalból kiutalt utazási költségeket, 542.000 koronát, ő a saját költségén utazott Amerikából Európán át és vissza. A nemes ügyért való áldozatkészségnek felemelő példája ez, amelyért Magyarország hálája és elismerése illeti a „National Association of Audubon Societies“ és Nemzetközi Madárvédelmi Bizottság nobilis elnökét. (Csak

mellesleg jegyezzük meg, hogy ezt a tekintélyes összeget még idején nemes valutában konzerváltuk).

PEARSON T. G. fölszólítására megalakítottuk azt a bizottságot, amely Magyarországot a Nemzetközi Bizottságban képviseli. Ezek tagjai a következők: A M. kir. Madártani Intézet részéről CSÖRGEY TITUS mint a Bizottság elnöke és SCHENK JAKAB mint titkár; az Országos Állatvédő Egyesület részéről özv. CHERNEL ISTVÁNNÉ és SELYMESSY FERENC; a Mezőgazdasági Múzeum részéről PAIKERT ALAJOS min. tanácsos, igazgató; a „Hubertus“ Országos Magyar Vadászati Védegylet részéről Dr. SZLÁVY KORNÉL s a Tiszántuli Madárvédelmi Egyesület részéről SZOMJAS GUSZTÁV és Dr. NAGY JENŐ.

A Nemzetközi Bizottság működési tervzetének egyelőre még csak a körvonalai bontakoznak. Ezek PEARSON idevágó levele alapján a következők:

1. A Nemzetközi Madárvédelmi Bizottság célja az egész világon érvényt szerezni annak az igazságnak, hogy a madárvilág fontos tényező az emberek életében s ezért védelemben részesítendő.

2. Helyesel tehát minden olyan kutatást, amely a szabadon élő madárvilág táplálkozására és az emberiség termeléséhez való viszonyára vonatkozik, helyesli az idevágó szakirodalom terjesztését, mert ez szolgáltatja alapját a hathatós madárvédelemnek.

3. Arra törekszik, hogy a kormányok a vadászat tárgyát alkotó madárfajokról is gondoskodjanak, nehogy azok kipusztulhassanak, hanem mindig maradjon elegendő fajfőnntartó állomány.

4. Tiltakozik oly madárfajok pusztítása ellen, amelyek mint táplálék alig játszhatnak szerepet, ellenben gazdasági szerepük révén fontos tényezői az emberi jólétnek, megjelenésük vagy szép énekük következtében pedig az emberiség gyönyörködtetésére szolgálnak.

5. Minthogy a disztollakkal üzött kereskedelem egyes madárfajok nagyfoku pusztulását okozta, azért minden országban különös figyelemben kell részesíteni ezt az üzletet és megfelelő rendszabályokkal idejében közbelépni.

6. Minden egyes országban külön Nemzeti Bizottságok létesítendőek, amelyek egyrészt az illető országok madárvédelmi intézkedéseit és berendezkedéseit tanulmányozzák és foganatosítják, másrészt pedig állandó levelezés, valamint irodalomcsere által a Nemzetközi Bizottsággal való összeköttetéseket ápolják. Az egész világra kiterjedő madárvédelmi hálózat kiépítése rendkívül nagy hasznára van az ügynek, mert nagyobb hatása van az együttes fellépésnek, mintha csak maguk az egyes szervezetek akarnának érvényt szerezni a maguk kívánságainak.

7. Mindezeknek a felmerült kérdéseknek a tárgyalása egy a közeljövőben összehívandó nemzetközi konferencia főadata lesz.

Mindezeket a pontozatokat a magyar madárvédők annál könnyebben fogadhatták el, mert már kezdettől fogva küzdöttek azok megvalósításáért

és csak örülhetünk annak, ha azoknak nemcsak nálunk szerezhetünk érvényt, hanem azokon a területeken is, amelyeken még jelenleg is „néptáplálékot“ alkotnak a nálunk védett, és mesterségesen szaporított madarak.

A Bizottsághoz eddig a következő országok csatlakoztak: észak-amerikai Egyesült Államok, Hollandia, Luxemburg, Kanada, Norvégia, Ausztrália, Anglia, Olaszország, Svájc, Franciaország és Magyarország.

Ezek után most már rátérhetek annak az ismertetésére, hogy az 1923. évben egyes fontosabb területeken fogatosított intézkedések milyen eredményekkel jártak. Általánosságban már előre is jelezhetem, hogy a tett intézkedések örvendetes eredményeket érleltek, tehát célravezetőknek és folytatásra alkalmasoknak bizonyultak.

A kisbalatoni kócsagtelep. Miként már az Aquila múlt évi kötetében jeleztem, ezen a legfontosabb telepen nemestóti SZABÓ GYÖRGY, valamint a zalavári apátság képviselője BÁLVÁNYOSSY LÁSZLÓ mint a Kisbalaton fölött rendelkezők beleegyezésével és hozzájárulásával állandó javadalmazással bíró kócsagórt alkalmaztunk. Egyidejűleg megkerestük PURGLY PÁL kormányfőtanácsost, a Balatoni Halászati Társulat igazgatóját, utasítsa a Társulathoz a Kisbalatonon halászó alkalmazottjait arra, hogy egyrészt a maguk részéről ne háborítsák a kócsagokat, másrészt segítsenek az őrizésben.

Kedves kötelességünk a tapasztalt legmesszebbremenő előzékenységért ezen a helyen is köszönetet mondani, ugyszintén SZABÓ GYÖRGY barátomnak azért a magyaros vendéglátásért, amellyel PEARSON-t fogadta kisbalatoni kirándulása alkalmával.

A kócsagállományt illetőleg mindenképpen örvendetes hirt adhatunk, amennyiben állandóan szaporodik, hihetőleg az őrzés következtében. 1923-ban az állomány a kócsagór és más szavahihető szemtanuk szerint 48 főre rugott, míg az előző évben csak 32 példányt számláltak s 1921-ben BÁLVÁNYOSSY szerint csak 20 példány fészkelte a telepen.*) 1924-ben 52 főnyi kócsag jelentkezett, tehát újra több van, mint az előző évben. Azt hiszem, hogy hollandiai áldozatkész madárvédő barátainknak aligha mondhatnék kellemesebb ujságot, mint amikor a kócsagállomány állandó növekedéséről számolok be. Megjegyzem, hogy az állomány fölbecsülése céljából nem szükséges a fészkelő telepre behatolni és a fészkelő kócsa-

*) Pótlólag felemlitem még BÁLVÁNYOSSY-nak egy régebbi adatát; 1906-ban, amikor SELOUS C. F. a világhírű oroszlánvadász is meglátogatta a telepet, még 30—40 pár fészkelte. Ugyancsak mint érdekességet említem BÁLVÁNYOSSY adatát, hogy 1921-ben a Kisbalatonon a nádasban fészkelte *Haliaeetus albicilla*, melynek egy fiókáját BÁLVÁNYOSSY-hoz vitték s itt fogságban tartották. A réti sas hasonló fészkelési módját SZILÁGYI BERTALAN JÁNOS említi a bihari Sárrétről való leírásában. (Aquila XXVII. 1920. p. 68.)

gokat megzavarni. A kócsagnak az a szokása, hogy főleg a reggeli órákban kijár a sekély nyílt vizekre halászgatni s akkor kissé magasabban fekvő helyről, többnyire fatetejéről kényelmesen meg lehet őket számlálni.

Hogy a telep többi gémlakossága is meggyarapodott volna, azt egész biztosan nem állithatom, mert egyeseknél a sokkal nagyobb mennyiség következtében nehezebb az állomány felbecsülése, másrésről pedig nem is részesül annyi figyelemben, mint a kócsag. Kb. 20—25 párban volt képviselve a *kanalas gém*, több száz, esetleg ezeren fölüli párban a *batla*, közelebről meg nem határozható, de 100 páron aluli mennyiségben a *szürke* és *vörös gém*, valamint a *bakcsó* és néhány, — tán 10—15 — párban az *üstökös gém*. Hogy *Luscinola melanopogon* és *Locustella luscinoides* gyakori fészkelők a tavon, azt csak mellesleg említem.

A kócsagállomány hatékonyabb védelme szempontjából nem tartom fölöslegesnek fölemlíteni itt azt a véleményt, hogy a kócsagnak nemcsak az ember az ellensége, hanem a telep gémlakosságából a *szürke gém* is, amely a kócsagfiókákat, amíg azok kicsinyek, egyszerűen fölfalja, ha a szülők állandóan nem őrzik őket. Emlékezetem szerint SZIKLA GÁBOR-tól hallottam ezt először, ő pedig régente nagyon sokat járt a Kisbalatoni kócsagtelepen, s így módjában volt az erre vonatkozó megfigyelések gyűjtése. Magamnak erre nézve csak egy idevágóan magyarázható megfigyelésem van. Az 1923. évben abból a célból, hogy a kócsagfiókákról legalább egy fényképfölvételt csinálhassak, megbízást adtam a kócsagőrnek, hogy keressen föl egy fészket. Talált is egyet, amely mellett akkoriban épült egy *szürke gém* fészke. Május 24-én volt ebben a fészekben 4 drb 2—3 napos fióka. Amikor 29-én újra megnéztem a fészket, hogy újabb fölvételt készíthessek róla, (mert az első nem sikerült) a fiókák már nem voltak ott, ellenben a *szürke gém* fészekben teljes volt a fészkealj. Természetesen ez a megfigyelés nem bizonyíték, de ennek kapcsán mégis föl kell hívnom a figyelmet arra a lehetőségre, hogy a *szürke géme*k a kócsagtelepeken, vagy legalább is a kócsagfészkek közelében nem kívánatos elemek.

Hogy a kócsagvédelmi akció a Kisbalatonon milyen helyzetet teremtett, annak jellemzésére idézem BARTHOS GYULA kócsagellenőrző munkatársunk levelének következő részét: „Mint megbízott kócsagellenőrző tisztelettel jelentem, hogy 2-szeri kisbalatoni utazásomon örvendetes rendet tapasztaltam, illetve azt, hogy a fészektelepek általában is, de különösen a kócsagra nézve senki részéről háborgatásnak kitéve nincsenek. A legutolsó halászó ember is tudja, hogy a kócsagokat bántani nem szabad.“

Minthogy a terület sokkal nagyobb, semhogy egyetlen ember a legnagyobb odaadás dacára is elegendő volna annak őrzésére, azért már az akció kezdetén a Kisbalaton-t övező esendőrörsparancsnokságok is megkapták fölöttes hatóságaik révén az utasításokat a kócsagpusztítók kinyomozására és följelentésére. Az intézet kiküldöttje személyesen is tárgyalt

azokkal, főleg pedig a közigazgatási hatóságokkal, amelyek részéről a legmesszebbmenő támogatással találkozott.

Mindezeknek az intézkedéseknek az eredménye az 1923. évben két kócsagvadász megbüntetése, akiket a marcali járás főszolgabírája nagyobb pénzbírságra ítelt s ezenkívül vadászfegyverük is elkoboztatott. A nyomozó csendőröknek a Nimród-Vadászlap olvasói 5.000 korona jutalmat küldtek, s az intézet a maga részéről is 4.000 koronát (1923. aug. 18-án).

KITTENBERGER KÁLMÁN és MONSPART ISTVÁN uraknak, akiké az érdem oroszlánrésze ebben az ügyben (l. Nimród-Vadászlap 1923. évf. 235. lapját), ezen a helyen is köszönetet mondunk.

A fertőtavi kócsagtelepen mindezideig csak előkészítő munkálatok folynak és pedig elsősorban azért, mert még nem sikerült megtalálni a telepet. Még az 1922. évről jelentette LUTTER ÁRPÁD, hogy a Fertőn is van kócsagtelep, amely kb. 20—25 párból állott volna — köztük kis kócsag is! (Nimród-Vadászlap 1922. évf. p. 78, 79.) s az 1923. év folyamán e sorok írója is járt a Fertő taván, ugyszintén SZEMERE LÁSZLÓ is, de a telep föl kutatására irányuló kísérletek sikertelenek maradtak, főleg azért, mert a számbajöhető terület egyik fele Csonka-Magyarországhoz, másik fele Ausztriához tartozik. Egy örvendetes konkrét eredményről azonban mégis beszámolhatunk. GRÓF SZÉCHENYI BERTALAN hozzájárult ahhoz, hogy évről évre aradatlanul maradjon fertői birtokán egy 40—50 holdas nádparcella, hogy ott alkalmas fészkelő helyet találjanak a visszatérő kócsagok és egyéb ott fészkelő gém fajok, mint pl. a *kanalas gém*. A Fertőn áthaladó határvonal miatt sajnos ez a nagylelkű ajánlat, amelyért ezen a helyen is köszönetet mondunk, eddig nem járhatott a remélt sikerrel, mert az ellenőrzés igen nehéz. A fertőmenti községek lakossága ugy magyar, mint osztrák területre esolnakon jár át a nádvágás céljából a területre és még fegyveres erővel is szembeszáll, ha a nádaratásban megakadályozni akarják. Az 1924. évben talán sikerül ezt a kérdést is dülőre juttatni.

A Duna-Tisza közti vizimadártelepek, nevezetesen Apaj és Ürbő puszták védelmére az intézet külön öröket nem tudott felfogadni, mert erre nem volt megfelelő anyagi ereje. Fölterjesztést intézett azonban a m. kir. Belügyminiszterhez, hogy a kérdéses területeken a m. kir. csendőrség utján korlátozza a tojáspusztitást, amely évről-évre óriási méreteket ölt. Az volt a konkrét javaslatunk, hogy lovas csendőrök cirkáljanak a kijelölt területeken s a tettenért tojásszedőket juttassák a hatóságok kezére. Az intézet a szolgálatot teljesítő személyzetnek jutalmat is helyezett kilátásba.

Az ügy nagy megértésre talált különösen ZIEGLER EMIL csendőrkerületi parancsnok ur részéről, aki a vadmadár-tojásszedés és pusztítás meggátlása érdekében intézkedett, hogy a csendőrörsök ezen a téren a legnagyobb buzgósággal járjanak el.

Ennek az akciónak az eredménye az volt, hogy 4 csendőrőrs-parancsnokság jelentett föl tojásszedőket, akik kisebb-nagyobb büntetésekben is részesültek.

Tagadhatatlan, hogy ez az eredmény még nem kielégítő, de mégis haladást jelent a multhoz képest, amikor mindenki szabadon üzhette a tojásszedést.

A csendőrség utasítva van, hogy most már állandóan figyelemmel kísérje ezt a kérdést. A büntetések révén mégis csak belejut majd a köz tudatba az a felfogás, hogy a tojásszedés törvénybe ütköző dolog, ami remélhetőleg megtermi majd a maga üdvös gyümölcseit.

A p a j pusztára vonatkozólag még külön kell megemlékeznünk PÁLFFY TIBOR uradalmi intéző ur madárvédelmi tevékenységéről. Az 1924. év kora tavaszán már értesítette az Intézetet, hogy habár az uradalom határ-őrei a legszigorubban üldözik a tojásszedőket, ezek mégis nagy pusztításokat végeznek, mert csoportosan járva erőszakkal is meggátolják a határvédők munkáját. A jövő esztendőre a legfontosabb tojásszedési időre kiterjedőleg tervbe van véve A p a j o n külön csendőrkülönítmény kirendelése, amelynek kizárólagos föladata lesz „a tojásosók“ vagy itteni szólás-mód szerint „tikmonyázók“ megfékezése. Elhelyezésükre vonatkozólag PÁLFFY intéző ur messzemenő kedvezményeket helyezett kilátásba. Ilymódon reméljük hathatós védelemben részesíthetni ennek az utolsó nagyobb-szabásu turjány területünknek érdekes madárvilágát.

Mindössze ennyi az, amiről be tudtam számolni. Nem sok az igaz, de mégis sokkal több, mint amennyit a mai szükös viszonyok között valaha is remélhattünk. Hiszen több, mint amennyit a béke éveiben el tudtunk érní. S hogy a mai megcsontított elszegényedett Magyarországon mégis megindulhatott a gyakorlati természetvédelem, azt hollandiai barátainknak köszönhetjük. Megnyugvásunkra és örömünkre szolgálna, ha ebből a rövid beszámolóból azt a meggyőződést merítenék, hogy jól sáfarkodtunk a ránk-bizott javakkal, érdemes volt áldozatot hozni.

Edelreiher- und Naturschutz.

Bericht 1923/24.

Von JAKOB SCHENK.

Im 1922-er Jahrgange der Aquila auf Seite 42 begann ich Rechenschaft abzulegen über die Verwendung derjenigen Spenden, welche in- und ausländische Vogelfreunde speziell für den Schutz der ungarischen *Edelreiher* im Allgemeinen für den ungarischen Vogel- und Naturschutz uns zur Verfügung stellten. Dieser Bericht ist die Fortsetzung des ersten

und enthält die Verfügungen, welche im Interesse des Edelreiher- Vogel- und Naturschutzes getroffen wurden und die Resultate, welche bisher erreicht werden konnten. An erster Stelle erwähne ich die seit dem ersten Bericht eingelaufenen neuen Spenden, um einen geeigneten Massstab zu erhalten, an dem die erreichten Resultate gemessen werden können.

Neue Spenden. An erster Stelle steht auch diesmal die *Nederlandsche Vereniging tot Bescherming von Vogels* in Amsterdam, welche im Jahre 1923 am 30. Mai 60, und am 20. Dezember 100 holländische Gulden zu den Zwecken des ungarischen Vogelschutzes sammelte, ausserdem verschiedene Coupons, welche im Werte von 139.710 ung. Kronen eingelöst werden konnten. Die Sammlung im Inlande ergab — in chronologischer Reihenfolge angeführt — folgende Summen: Dr. TIBERIUS TARJÁN 2.000, ERNST STOLL 500, JOSEF UITZ 800, Dr. ZOLTÁN BERZSENYI 100.000 und LADISLAUS HÖRVÁTH 5.000 ungarische Kronen.

Empfangen alle für ihre edle Opferwilligkeit unseren tiefgefühlten Dank, ganz besonders aber unsere holländische Freunde. Für uns Ungarn ist es ja schliesslich Pflicht und Schuldigkeit der Vernichtung unserer schwindenden Vogelwelt nach Möglichkeit entgegen zu arbeiten. Für die Holländer ist es ebenfalls Pflicht und Schuldigkeit zum Schutze ihrer eigenen Vogelwelt zu opfern und kommen sie nicht nur dieser Pflicht redlich nach, sondern übernehmen es ausserdem noch an Stelle der verarmten ungarischen Vogelfreunde Opfer für den ungarischen Vogelschutz zu bringen. Ganz besonderen Dank schulden wir in dieser Sache Herrn J. DRIJVER, Sekretär des holländischen Vogelschutz-Vereines als dem Urheber dieser edlen Aktion, deren erfolgreiche Durchführung wir in erster Linie seiner unermüdlichen Agitation und Arbeit verdanken.

Dankend gedenken wir hier auch der Aktion des alten Freundes unseres Institutes R. B. LOGDE, der die Sammlung zu Gunsten unserer *Edelreiher* auch in England beginnen wollte, doch konnte er seine edle Absicht nicht verwirklichen. Das Institut versuchte auch in Amerika Interesse für diese Sache zu erwecken — über das Resultat dieser Bestrebungen folgt der Bericht weiter unten. Ebenfalls resultatslos verliefen die Bestrebungen des Institutes im Inlande bedeutendere Beiträge für den Zweck zu erhalten. Ein Ansuchen an die Vereinigung der ungarischen Geldinstitute erfuhr eine schroffe Abweisung und der Versuch die Sammel-Aktion in den beiden vornehmsten ungarischen gesellschaftlichen Vereinigungen einleiten zu können, erlitt ebenfalls ein Fiasko. Wir wollen hier durchaus nicht als Kläger auftreten, es würde sich auch nicht schön ausnehmen jemanden deshalb anzuklagen, weil er unserem Ansuchen nicht willfahren wollte, wir erwähnen diese Sache nur deshalb, um unseren holländischen Freunden zu zeigen, dass wir nicht alles und

allein von ihrer Opferwilligkeit erwarten, sondern dass wir auch von den wohlhabenderen inländischen Kreisen Opfer zu erhalten trachteten. Zum Geben benötigt man jedoch nicht nur edle Valuta, sondern vor allem auch ein edles Herz.

Bezüglich der Verwendung der bisher eingelaufenen Spenden möchte ich in Kürze nur die Zahlenwerte anführen. Für Bewachung wurden bisher 757.680 Kronen, für Belohnungen 30.000 Kronen verausgabt. Für die nächste Zeit sind diese Bewachungs- und Belohnungs-Kosten noch gesichert, weil die für diese Zwecke zur Verfügung stehenden edlen Valuten über 5.000.000 Kronen im Werte haben. Diesen Betrag verwalten wir nach dem Prinzipie „qui habet tempus, habet vitam“ und hoffen wir, dass derselbe genügen wird wenigstens die bisherigen Bewachungen durchführen zu können, bis zu der Zeit, wo es uns gelingen wird den *Edelreihern* und Naturschutz in Ungarn auf anderem Wege gründlich und endgültig zu sichern.

Dieses Ziel hoffen wir durch das in Vorbereitung befindliche Naturschutzgesetz erreichen zu können. Einen bedeutenden Schritt auf diesem Wege bedeutet

Die Enquête über den Naturschutz-Gesetzentwurf. Diese hochbedeutsame Enquête wurde am 24. Feber 1924 im Kgl. Ung. Ackerbau-Ministerium auf Anregung und unter dem Präsidium des stellvertretenden Staats-Sekretär KARL KAÁN abgehalten und waren dabei sämtliche wissenschaftliche Institute, Verwaltungsbehörden und interessierten Vereine vertreten. Indem hier bezüglich der Prinzipien einheitliche Beschlüsse gefasst wurden, blieb nur die Kodifikation das Gesetzes übrig. Vielleicht können wir schon im nächsten Aquilabande darüber berichten, dass das ungarische Naturschutzgesetz fertig, oder aber schon ins Leben getreten ist. Durch dieses Gesetz dürften einige Gebiete als National-Parke in den Besitz des Staates gelangen oder wenigstens durch staatliche Angestellte bewacht werden. Schreiber dieser Zeilen machte auf dieser Enquête den Antrag, dass der Kisbalaton, die letzte ungarische *Edelreihern*-Kolonie von dem Besitzer Fürsten TASSILO v. FESTETICH als Vermögensabgabe und als Entgelt der im Wege der Bodenreform abzugebenden Gründe angenommen werde, damit aus diesem Gebiete der erste ungarische National-Park gebildet werde.

Zugleich mit dem neuen Naturschutzgesetze muss auch das bisherige schon veraltete Vogelschutz- und Jagdgesetz erneut werden, damit dieselben einheitliche Verfügungen über die Art und Weise der Durchführung des Schutzes enthalten. Bezüglich der Durchführung muss damit gerechnet werden, dass auch die besten und mit grösster Umsicht formulierten Gesetze so gut wie unwirksam bleiben, wenn nicht für eine energische Durchführung derselben Sorge getragen wird. Es ist eine alte Erfahrung,

dass die Durchführung eines Gesetz dann am besten gesichert ist, wenn gesellschaftliche Vereinungen — in unserem Falle Vogelschutz-Vereine daran mitwirken. Ein Schulbeispiel ergibt diesbezüglich die „*National Association of Audubon Societies*“ in Nordamerika. Trotz der gewaltigen Schwierigkeiten müssen wir nun doch danach trachten damit

Der Ungarische Vogelschutz-Verein in's Leben gerufen werden könne. Die Propaganda im Kreise des grossen Publikums soll im Herbst beginnen, unsere Beobachter und Mitglieder benachrichtigen wir jedoch schon jetzt, damit sie einerseits ihre diesbezüglichen Meinungen und Ratschläge mitteilen können, anderseits die Sache in ihrem Kreise schon im Voraus zu propagieren vermögen. Die Vorbereitungen und Vorberatungen sind im Gange. Bisher konnten wir uns noch nicht entscheiden, ob ein regelmässiger festgesetzter Jahresbeitrag, oder aber eine freiwillige Beisteuer die materiellen Grundlagen des Vereines sichern solle. In letzterem Falle hätte der Verein auch solche Mitglieder, welche gar keine Beiträge leisten würden, jedoch die Sache des Vogelschutzes mit eben demselben Eifer fördern könnten, als die contribuierenden Mitglieder. Freilich wäre es das beste, alle diese Fragen in einer gemeinsamen Zusammenkunft in Budapest zu beraten, doch ist dazu wenig Hoffnung vorhanden.

Ausser den inneren Verhältnissen wird die Gründung dieses Vereines auch von äusseren Umständen verlangt. Auf Anregung und unter dem Präsidium von GILBERT T. PEARSON, Präsidenten der schon erwähnten „*National Association of Audubon Societies*“ erstand

Der Internationale Vogelschutz-Verband. Mit GILBERT T. PEARSON kam das Institut im Wege der Sammel-Aktion für Edelreiherschutz in Verbindung. Nachdem er nun Kenntnis davon erhielt, dass in Ungarn intensive Vogelschutzbestrebungen vorhanden sind, besuchte er am 9-ten Juni 1923 nach dem Naturschutz-Kongresse in Paris unser Institut um auch in Ungarn den Internationalen Vogelschutz-Verband zu propagieren. Nach einer Darstellung der Ziele dieses Verbandes — welche weiter unten folgen — forderte er das Institut auf an den Arbeiten derselben teilzunehmen, womöglich jedoch im Rahmen einer *gesellschaftlichen Vereinigung*. Es sollen ausserdem auch die anderen interessierten ungarischen Institute zum Eintreten aufgefordert und dann *die ungarische Section* gebildet werden.

PEARSON übergab bei dieser Gelegenheit für die Zwecke des zu gründenden Vogelschutz-Vereines 542.000 Kronen, die ihm von seinem Vereine bewilligte Summe zur Deckung seiner Reisespesen, während er seine Reisespesen von Amerika nach Europa und zurück aus eigenem deckte. Der nobile Präsident der „*National Association of Audubon Societies*“ und des Internationalen Vogelschutz-Verbandes gab durch diese Tat ein beredtes Zeugnis seiner Opferwilligkeit für das gemeinsame edle Ziel und schuldem ihm dafür die ungarischen Vogelfreunde Dank und

Anerkennung. Diese hochherzige Spende gibt uns die Mittel in die Hand an dem grossen Werke nicht nur mittun zu wollen, sondern auch zu können.

Auf PEARSON'S Aufforderung wurde nun auch die ungarische Section organisiert und zur Vertretung Ungarns im Internationalen Vogelschutz-Verbande die folgenden abgeordnet: Seitens des Kgl. Ung. Ornith. Institutes TITUS CSÖRGEY als Präsident und JAKOB SCHENK als Sekretär der Section; seitens des Landes Tierschutz-Vereines Frau Wittwe STEPHAN CHERNEL und FRANZ SELYMESSY, seitens des Kgl. Landwirtschaftlichen Museums ALOIS PAIKERT, seitens des Landes Jagd- und Wild-Hege-Vereines KORNEL SZLÁVY und seitens des Ostungarischen Vogelschutz-Vereines GUSZTAV SZOMJAS und EUGEN NAGY.

Bisher sind bezüglich des Wirkungskreises des Verbandes erst die Umrisse bekannt. PEARSON deutet dieselben in einem Briefe folgendermassen an:

1. Der Zweck des Internationalen Vogelschutz-Verbandes ist auf der ganzen Welt der Wahrheit zum Siege zu verhelfen, dass die Vogelwelt eine grosse Bedeutung für die Menschheit besitzt und dass dieselbe daher geschützt werden muss.

2. Derselbe fördert daher die Forschungen, welche der Bestimmung der Nahrungsverhältnisse der freilebenden Vogelwelt und deren Verhältniss zur Produktion der Menschheit dienen. Ebenso muntert derselbe auf zur Verbreitung und zum Austausch der einschlägigen Fachliteratur, da diese die Grundlage zum wirksamen Schutze der Vögel ergibt.

3. Derselbe ist bestrebt die Regierungen zu überzeugen, dass auch für das jagdbare Flugwild gesorgt werden müsse, damit einer allzu starken Verminderung desselben Schranken gestellt werden und immer ein entsprechender Bestand zur Fortpflanzung verbleibe.

4. Derselbe legt Protest ein gegen das Erlegen solcher Vogelarten, welche fast gar keinen Nahrungswert haben, aber infolge ihrer landwirtschaftlichen Bedeutung grossen Wert haben oder aber durch ihren Gesang und ihr Benehmen, respektive durch ihre Existenz der Menschheit zur Freude gereichen.

5. Indem der Schmuckfeder-Handel eine starke Verminderung gewisser Vogelarten verursachte, müsste diesem Unfuge in jedem Lande ganz besondere Aufmerksamkeit zugewendet und durch sofortige Massregeln entgegengearbeitet werden.

6. In jedem Lande sollen besondere National-Sektionen gebildet werden, welche den Vogelschutz in den betreffenden Länder zu organisieren haben und durch ständige Korrespondenz und Schriftentausch mit dem Weltverbande in stetiger Verbindung bleiben. Der Ausbau eines Weltverbandes muss dem Vogelschutze zu grossem Nutzen gereichen, weil

ein solcher Verband durch einheitliches Einschreiten immer mehr erreichen kann, als einzelne Organisationen.

7. Alle diese Fragen sollten in nicht ferner Zukunft in einer internationalen Konferenz bereinigt werden.

Alle diese Punkte konnten wir umso leichter annehmen, da wir ja seit jeher an der Verwirklichung derselben bestrebt sind und uns nur aufrichtig freuen können, wenn dieselben nicht nur bei uns zur Geltung gelangen, sondern auch in denjenigen Ländern, in welchen auch heute noch die bei uns geschützten und künstlich gehegten Kleinvögel als „*Volksnahrung*“ gelten.

Dem Verbande sind bisher folgende Staaten beigetreten: Nordamerika, Holland, Luxemburg, Kanada, Norwegen, Australien, Grossbritannien, Italien, Frankreich, Schweiz und Ungarn.

Es folgen nunmehr zum Schlusse die Berichte über die Massregel, welche auf wichtigeren Vogelschutzgebieten im Laufe des Jahres 1923 getroffen wurden und über die Resultate derselben. Im allgemeinen kann ich schon im Vorhinein bemerken, dass die getroffenen Massnahmen erfreuliche Resultate erzielten, daher sich als zweckmässig und zur Fortsetzung geeignet erwiesen.

Die Silberreiher-Kolonie im Kisbalaton. Wie schon im vorangehenden Jahrgange der *Aquila* berichtet wurde, konnte in diesem wichtigsten Gebiete durch eine Vereinbarung mit GEORG v. SZABÓ zu NEMESTÓTH und dem Vertreter der Abtei von ZALAVÁR LADISLAUS v. BÁLVÁNYOSSY, die derzeitig das Verfügungsrecht über den Kisbalaton besitzen, ein ständig besoldeter Hüter angestellt werden. Gleichzeitig wandten wir uns an den Direktor der Fischerei Gesellschaft des Balaton-Sees, PAUL v. PURGLY um die Fischer des Kisbalaton, welche seiner Direktion unterstehen, anzuweisen, dass sie selbst die *Silberreiher* nicht behelligen und auch in der Bewachung derselben mithelfen.

Es ist uns eine angenehme Pflicht für die von jeder Seite erfahrene weitestgehende Zuvorkommenheit auch an dieser Stelle unseren Dank auszusprechen, noch ganz besonders aber Freund GEORG v. SZABÓ für die echt ungarische Gastfreundschaft, mit welcher er PEARSON während dessen Besuche im Kisbalaton zu empfangen die Güte hatte.

Bezüglich der *Silberreiher* kann ich die ungemein erfreuliche Mitteilung machen, dass sich der Bestand von Jahr zu Jahr erhöht, jedenfalls als Folge der Bewachung.

Im Jahre 1923 betrug der Bestand laut der Zählung des Hüters und anderer Gewährsmänner 48 Stück, während im vorangehenden Jahre nur 32 gezählt wurden und im Jahre 1921 laut BÁLVÁNYOSSY nur 20 Stück

brüteten.*) Im Jahre 1924 kamen 52 an, also wiederum mehr, als im vorangehenden Jahre. Ich glaube, dass ich unseren holländischen Vogelfreunden wohl kaum eine erfreulichere Nachricht geben könnte, als dass sich der Bestand der *Silberreiher* seit der Bewachung, wenn auch nicht rapid, so doch stetig vermehrt. Es soll bemerkt werden, dass zum Zwecke der Feststellung des Bestandes nicht in die Kolonie gedrungen und dieselbe gestört werden muss. Der *Silberreiher* hat die Gewohnheit, dass er besonders in den Morgenstunden die seichteren Teile des See's besucht um hier zu fischen, wobei dieselben von einem etwas höheren Punkte, aus der Krone eines Baumes, bequem gezählt werden können, so lange das Rohr nicht hoch ist.

Ob die übrige Reiherbevölkerung der Kolonie ebenfalls einen Zuwachs zu verzeichnen hat, kann ich mit Bestimmtheit nicht behaupten, da infolge der grösseren Anzahl derselben die Schätzung schwieriger ist, andererseits dieselben aber naturgemäss viel weniger Beachtung finden, als der *Silberreiher*. Der *Löffelreiher* war in etwa 20—25 Brutpaaren vertreten, der *Sichler* in mehr als Tausenden, in einer näher nicht bezeichnenbaren Anzahl, aber jedenfalls unter Hundert der *Grau-*, *Purpur-* und *Nachtreiher* und in etwa 10—15 Paaren der *Schopfreiher*.

Dass auch *Luscinola melanopogon* und *Locustella luscinioides* hier häufige Brutvögel sind, möge nur nebenbei erwähnt werden.

Zum wirksameren Schutze der *Edelreiher* glaube ich auch eine oekologische Erscheinung der Reiherkolonien erwähnen zu müssen. Nicht nur der Mensch ist der Feind des *Edelreihers*, sondern auch der *Graureiher*, welcher die Jungen des *Edelreihers*, so lange diese noch klein sind, einfach auffrisst, falls sie nicht ständig von ihren Eltern behütet werden. So gut ich mich erinnere, hörte ich dies zuerst von GABRIEL SZIKLA, der in früheren Zeiten diese Kolonie sehr häufig besuchte und daher Gelegenheit hatte diesbezügliche Beobachtungen zu sammeln. Ich habe nur eine Beobachtung, welche als hierher gehörig gedeutet werden könnte. Als ich im Jahre 1923 behufs photographischer Aufnahmen Silberreihershorste suchen liess, wurde am 24. Mai auch ein solcher mit 4 Jungen gefunden, welche 2—3 Tage alt sein konnten. Neben dem

*) Behufs Ergänzung und Komplettierung der Daten über den Bestand der *Edelreiher* in der Kisbalatoner Kolonie, möchte ich noch erwähnen, dass nach BÁLVÁNYOSSY im Jahre 1906, als auch C. F. SÉLOUS, der weltberühmte Jäger den Kisbalaton besuchte, hier noch 30—40 Paare des *Silberreihers* brüteten. Als sehr interessanten Beitrag zur Fauna des Kisbalaton erwähne ich ebenfalls nach BÁLVÁNYOSSY, dass im Jahre 1921 im Röbriichte ein Paar *Haliaëtus albicilla* brütete und BÁLVÁNYOSSY von hier ein Junges erhielt, welches längere Zeit in Gefangenschaft gehalten wurde. Eine ähnliche Nistweise erwähnt JOHANN BARTH. SZILÁGYI in seiner Beschreibung des grossen Sárret-Sumpfes im Komitate Bihar (Aquila XXVII. 1920. p. 70.)

Silberreiherhorst hatte sich ein *Graureiher* einen neuen gebaut und enthielt derselbe frische Eier. Am 29-ten Mai waren die jungen *Edelreiher* verschwunden, dagegen das Gelege des *Graureihers* vollzählig. Diese Beobachtung darf zwar keinesfalls als Beweis gehalten werden, doch glaube ich immerhin die Aufmerksamkeit darauf lenken zu müssen, dass die *Graureiher* in den Silberreiher-Kolonien keine erwünschten Mitbürger sind.

Bezüglich der Lage, welche die Anstellung des Hüters im Kisbalaton hervorrief, dürfte der folgende Bericht unseres ständigen Beobachters JULIUS v. BARTHOS, der auf unser Ansuchen einige Kontrollbesuche machte, einiges Licht werfen: „Als betrauter Kontrolleur kann ich auf Grund zweier Besuche melden, dass ich im Kisbalaton überall die erfreulichste Ordnung fand. Die Reiher-Kolonie, speziell die Silberreiher-Kolonie wird von Niemandem gestört und ist es auch dem letzten Fischer bekannt, dass die *Silberreiher* nicht verfolgt werden dürfen“.

Indem das Gebiet viel zu gross ist, als dass es durch einen einzigen Menschen trotz grösster Hingebung immer bewacht werden könnte, wurden schon beim Beginne der Aktion die Gendarmerie-Posten in der Gegend des Kisbalaton von ihren überstehenden Behörden angewiesen die eventuellen Verfolger der *Silberreiher* auszuspähen und anzuzeigen. Ich suchte diese Gendarmerie-Posten und auch die bürgerlichen Behörden persönlich auf um dieselben zu instruieren und fand ich auch überall weitgehendes Entgegenkommen.

Alle diese Massnahmen erzielten als Resultat, dass zwei Schützen, welche *Silberreiher* erlegten, von dem Stuhlrichter des Bezirkes in Marcali zu einer grösseren Geldstrafe verurteilt wurden und — was ihnen wohl die empfindlichste Strafe war — auch ihre Schiesswaffen konfisziert wurden. Die Gendarmen, welche die Täter ausspürten, erhielten — im August 1923 — von den Lesern der Jagdzeitschrift „Nimród-Vadászlap“ 5.000 Kronen, aus unserem Fond 4.000 Kronen Belohnung.

Den Herrn KOLOMAN KITTENBERGER und STEFAN MONSPART, die sich um diese Sache das grösste Verdienst erworben (S. Nimród-Vadászlap Jg. 1923 p. 235) sei auch an dieser Stelle herzlichster Dank gesagt.

Die Silberreiher-Kolonie im Fertő-See. Hier sind bisher nur die Vorarbeiten im Gange und zwar aus dem einfachen Grunde, weil es bisher noch nicht gelang die Kolonie ausfindig zu machen. Noch vom Jahre 1922 meldete ÁRPÁD LUTTER, dass sich im Fertő-See eine aus 20—25 Paaren bestehende Edelreiher-Kolonie befinde, darunter auch *Seidenreiher*! (Nimród-Vadászlap 1922 p. 78, 79.). Im Jahre 1923 besuchte auch ich den See um diesbezüglich Gewissheit zu erlangen, auch LADISLAUS SZEMERE*) wurde zu diesem Zwecke entsendet, doch blieben unsere

*) Siehe seinen Bericht p. 318.

vereinten Bemühungen resultatslos, hauptsächlich deshalb, weil das fragliche Gebiet teilweise zu Rumpfungarn, teilweise zu Österreich gehört. Ein erfreuliches Resultat kann jedoch schon jetzt verzeichnet werden: Graf BARTHOLOMEUS von SZÉCHENYI verfügte nämlich, dass eine etwa 25 Hektar betragende Rohrpartie seines Besitzes jährlich ungeerntet verbleibe, damit die zurückkehrenden *Edel-* und andere *Reiher* — auch *Löffelreiher* — geeignete Brutplätze vorfinden. Infolge der Teilung des Fertő-Sees konnte dieser grossmütige Entschluss, für welchen wir auch an dieser Stelle besten Dank sagen, bisher noch nicht die erhofften Resultate erzielen. Dasselbe steht nicht unter einheitlichem Gendarmerie-Kommando und nützen die Bewohner der umliegenden Gemeinden diesen Umstand aus, indem sie sowohl von ungarischem, als auch von österreichischem Gebiete behufs Rohrschnitt und Schmuggel in den See fahren und sich auch mit den Waffen den Rohrschnitt erzwingen. Das unwegsame Terrain, in welchem sie sich viel besser zurechtfinden, als die Verfolger, gibt eine Erklärung für diese ansonst unhaltbaren Zustände. Hoffentlich gelingt es im Jahre 1924 diese Frage günstig zu erledigen.

Die Wasservogel-Schutzgebiete zwischen Donau und Theiss. Zum Schutze dieser Gebiete, namentlich der Puszten Ürbö und Apaj konnte das Institut leider keine ständigen Hüter anstellen, da es dazu an den nötigen Mitteln fehlte. Es wurde eine Eingabe an das Kgl. Ung. Ministerium des Inneren geleitet, damit die entsprechenden Gendarmerie-Kommanden angewiesen werden die schrecklichen Eierplünderungen in diesen Gebieten womöglich zu unterbinden. Unser konkreter Vorschlag war, dass berittene Gendarmerie-Patrouillen diese Gebiete unter ständiger Bewachung halten und die ergriffenen Nestplünderer den Behörden übergeben sollten. Das Institut versprach der diensttuenden Mannschaft eine entsprechende Belohnung.

Die Sache fand grosses Verständniss, besonders seitens des Gendarmerie-Kommandanten des Obersten EMIL ZIEGLER, der eine Verordnung erliess, in welcher die Gendarmerie-Posten angewiesen wurden gegen die Eier-Räuber mit der grössten Energie vorzugehen.

Das Resultat dieser Aktion war, dass von 4 Gendarmerie-Posten Eier-Räuber angeklagt wurden. Die Deliquenten erhielten dann geringere Strafen.

Dieses Resultat ist jedenfalls noch ganz ungenügend, bedeutet aber der Vergangenheit gegenüber dennoch einen Fortschritt, wo jedermann unbehelligt und unbestraft Eier sammeln konnte. Die Gendarmerie-Kommanden sind beauftragt dieser Sache nunmehr jedes Jahr die grösste Aufmerksamkeit zu widmen. Hoffentlich werden durch die Bestrafungen die betreffenden Volksschichten doch überzeugt werden können, dass die Wegnahme der Vogeleier gesetzwidrig und daher kein gutes Geschäft ist.

Bezüglich der Puszta A p a j müssen wir noch separat der Vogelschutz-Aktion des Herrn Gutsverwalters TIBERIUS PÁLFFY gedenken. Schon früh im Frühjahr 1924 erhielt das Institut von ihm die Nachricht, dass die Eier-Räuber wieder grosse Verheerungen anrichten. Für die nächste Saison ist für diese Puszta ein Detachement berittener Gendarmen in Aussicht genommen. Die Vorarbeiten sind eingeleitet und wird diese Massnahme, da die Gendarmen keine andere Aufgabe haben werden, als nur die Eiersammler zu verfolgen, diesen gründlich das Handwerk legen. Bezüglich der Unterbringung dieses Detachements wurden von Herrn PÁLFFY weitgehende Benefizien in Aussicht gestellt, auch das Institut wird die Kosten betreffend bis zur äussersten Grenze seiner Leistungsfähigkeit gehen, so dass nunmehr begründete Hoffnung vorhanden ist, dass in der Zukunft dieses letzte grössere Wasservogelgebiet genügend geschützt sein wird.

Das ist nun alles, was diesbezüglich erwähnenswert schien. Es ist freilich nicht viel, jedenfalls aber viel mehr, als wir unten den jetzigen schwierigen Verhältnissen zu erhoffen berechtigt waren. Es ist ja mehr, als wir in der Friedenszeit erreicht hatten! Dass der praktische Naturschutz in unserem verstümmelten verarmten Lande überhaupt begonnen werden konnte, ist einzig und allein unseren holländischen Freunden zu verdanken und würde es uns ebenso zur Beruhigung, als zur Freude gereichen, wenn sie aus diesem kleinen Berichte die Überzeugung gewinnen würden, dass wir mit dem, was uns anvertraut wurde, gut wirtschafteten und dass auch das Resultat der gebrachten Opfer würdig ist.

A Németalföldi Madárvédő Egyesület 25 éves jubileuma.

Hollandiai barátaink ezidén ünnepelték Amsterdamban a „Nederlandsche Vereeniging tot Bescherming van Vogels“ negyedszázados fennállását. Visszapillantás volt ez oly gazdag sikerü munkálkodásra, amely a madárvédelem terén elért eredményeken kívül különösen a tagok nagy számában nyilvánul meg, akik az egyesület magasztos céljainak megvalósítására sereglettek össze. Az ünnepséget Texelen, ezen az ismert madárszigeten tartották és ez alkalommal DIJT M. neje, szül. EGERHÁZY GIZELLA magyar beszédet tartott, amelyet férje tolmácsolt holland nyelven. Ez az intézetünk részéről küldött izenet a magyar ornithologusok szerencsekívátaik kívül különösen köszönetünket is fejezte ki azért az áldozatkészségért, amellyel a tudomány és a madárvédelem terén való működésünket a mai nehéz körülmények közt is lehetővé tették, végül azt a fogadalmat is, hogy hollandiai barátainkat az egyetemes madárvédelem terén minden erőnkkel támogatjuk.